

УУЛ УУРХАЙН САЛБАРЫН 2018 ОНЫ ЭХНИЙ 8 САРЫН СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЭЛ

I. УЛСЫН ТӨСӨВТ ОРУУЛСАН ТАТВАР, ХУРААМЖ

2017 оны жилийн эцсийн байдлаар улсын төсөвт **1,595.2** тэрбум төгрөг татвар, хураамж хэлбэрээр төвлөрүүлсэн байна. Үүнээс:

- Алт **49.0** тэрбум төгрөг,
- Нүүрс **603.7** тэрбум төгрөг,
- Цайр **63.3** тэрбум төгрөг,
- Зэс **800.8** тэрбум төгрөг,
- Төмөр **12.3** тэрбум төгрөг,
- Жонш **12.4** тэрбум төгрөг,
- Бусад **53.7** тэрбум төгрөг,

Улсын төсөвт оруулсан орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад **847.9** тэрбум төгрөг буюу **113.4 (2.1 дахин)** хувиар өссөн. Үүнээс:

- Алт **4.1 (9.0%)** тэрбум төгрөг;
- Нүүрс **461.5 (4.2%)** тэрбум төгрөг;
- Цайр **29.0 (84.5%)** тэрбум төгрөг;
- Зэс **336.3 (72.4%)** тэрбум төгрөг;
- Жонш **7.1 (2.3 дахин)** тэрбум төгрөг;
- Бусад **13.0 (31.9%)** тэрбум төгрөг;

Харин төмөр **3.0 (19.8%)** тэрбум төгрөгөөр буурсан байна.

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар улсын төсөвт **1,440.4** тэрбум төгрөг татвар, хураамж хэлбэрээр төвлөрүүлсэн байна. Үүнээс:

- Алт **44.7** тэрбум төгрөг,
- Нүүрс **593.2** тэрбум төгрөг,
- Цайр **60.2** тэрбум төгрөг,
- Зэс **668.8** тэрбум төгрөг,
- Төмөр **12.7** тэрбум төгрөг,
- Жонш **10.8** тэрбум төгрөг,
- Бусад **50.0** тэрбум төгрөг,

Улсын төсөвт оруулсан орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад **456.7 (46.4%)** тэрбум төгрөгөөр өссөн. Үүнээс:

- Алт **14.7** тэрбум төгрөг буюу **49.2** хувь,
- Нүүрс **239.0** тэрбум төгрөг буюу **67.5** хувь,
- Цайр **18.3** тэрбум төгрөг буюу **43.8** хувь,
- Зэс **160.2** тэрбум төгрөг буюу **31.5** хувь,
- Төмөр **5.5** тэрбум төгрөг буюу **77.4** хувь,
- Жонш **6.6** тэрбум төгрөг буюу **155.1** хувь,
- Бусад **12.2** тэрбум төгрөг буюу **32.4** хувь,

УТ-т төвлөрүүлсэн татвар, хураамж, ашигт малтмалаар

тэрбум төгрөг

№	Үзүүлэлт	2017		2018		Өөрчлөлт			
		VIII	I-VIII	VIII	I-VIII	(4-2)=?, (4/2)=%	(5-3)=?, (5/3)=%		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Нийт дүн	85.83	983.73	99.51	1,440.39	13.7	15.9%	456.7	46.4%
1	Алт	11.21	29.92	8.64	44.65	-2.6	-22.9%	14.7	49.2%
2	Нүүрс	22.93	354.25	34.86	593.23	11.9	52.0%	239.0	67.5%
3	Цайр	4.17	41.88	4.91	60.20	0.7	17.9%	18.3	43.8%
4	Зэс	39.31	508.52	43.61	668.76	4.3	10.9%	160.2	31.5%
5	Төмөр	2.41	7.16	3.25	12.70	0.8	34.9%	5.5	77.4%
6	Жонш	0.60	4.24	1.18	10.82	0.6	96.3%	6.6	155.1%
7	Бусад	5.21	37.78	3.05	50.03	-2.2	-41.3%	12.2	32.4%

Тайлбар: ¹ – Дахин их

II. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАР

II.1. Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар **29.1** сая тн нүүрс, **864.2** мян.тн зэсийн баяжмал, **11.9** тн алт, **3.6** мян.тн молибдений баяжмал, **1.9** сая тн төмрийн хүдрийн баяжмал, **44.3** мян.тн хайлуур жоншны баяжмал, **55.7** мян.тн цайрын баяжмал, **4.5** сая баррель газрын тос, **9.6** мян.тн катодын зэс үйлдвэрлэсэн байна.

Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад зэсийн баяжмал **5.7 (0.7%)** мян.тн, цайрын баяжмал **3.9 (7.5%)** мян.тн-оор тус тус өссөн байна. Харин нүүрс **2.6 (8.3%)** сая тн, молибдены баяжмал **314.2 (8.0%)** тн, алт **44.5 (0.4%)** кг, хайлуур жоншны баяжмал **10.0 (29.2%)** мян.тн, төмрийн хүдрийн баяжмал **312.8 (14.1%)** мян.тн, газрын тос **595.8 (11.7%)** мян.бар, катодын зэс **364.2 (3.7%)** тн-оор тус тус буурсан байна.

№	Бүтээгдэхүүний төрөл	Хэмжих нэгж	2017		2018		Өөрчлөлт			
			VIII	I-VIII	VIII	I-VIII	(5-3)=?, (5/3)=%	(6-4)=?, (6/4)=%		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр									
1.1	Нүүрс	мян.тн	4,352.0	31,733.4	2,760.7	29,092.1	-1,591.3	-36.6%	-2,641.3	-8.3%
1.2	Газрын тос	мян.бар	673.4	5,088.2	551.2	4,492.4	-122.2	-18.1%	-595.8	-11.7%
1.3	Зэсийн баяжмал, м/агуулгаараа	мян.тн	103.8	858.5	103.9	864.2	0.1	0.1%	5.7	0.7%
1.4	Молибдений баяжмал, м/агуулгаараа	тн	623.2	3,904.2	453.0	3,590.0	-170.2	-27.3%	-314.2	-8.0%
1.5	Алт	кг	3,021.5	11,985.2	2,741.5	11,940.7	-280.0	-9.3%	-44.5	-0.4%
1.6	Төмөр:									
	- Төмрийн хүдрийн олборлолт	мян.тн	911.9	4,906.0	625.4	3,998.0	-286.5	-31.4%	-908.0	-18.5%
	- Төмрийн хүдрийн баяжмал	мян.тн	518.2	2,219.3	239.7	1,906.5	-278.5	-53.7%	-312.8	-14.1%
1.7	Хайлуур жонш:									
	- Хайлуур жоншны олборлолт	мян.тн	10.8	71.3	7.8	77.6	-3.0	-27.8%	6.3	8.8%
	- Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	5.4	34.3	3.7	44.3	-1.7	-31.5%	10.0	29.2%
1.8	Цайрын баяжмал	мян.тн	5.8	51.8	8.9	55.7	3.1	53.4%	3.9	7.5%
2	Боловсруулах аж үйлдвэр									
2.1	Катодын зэс, 99%	тн	1,277.3	9,967.1	1,237.4	9,602.9	-39.9	-3.1%	-364.2	-3.7%
2.2	Металл бэлдэц	тн	92.6	13,725.5	1,597.0	18,386.9	1,504.4	1624.6%	4,661.4	34.0%
2.3	Металл цувимал	тн	530.0	12,293.5	1,596.5	20,113.8	1,066.5	201.2%	7,820.3	63.6%

Тайлбар: ¹ – Дахин их

II.2. Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл

тэрбум төгрөг

Салбар	2017		2018		Өөрчлөлт			
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII	(4-2)=?, (4/2)=%	(5-3)=?, (5/3)=%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Нийт дүн	1,246.3	8,200.5	1,213.9	9,825.4	-32.4	-2.6%	1,624.8	19.8%
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	934.4	5,972.9	864.8	7,059.9	-69.6	-7.5%	1,087.0	18.2%
Нүүрс олборлолт	211.9	1,613.1	200.3	2,355.4	-11.6	-5.5%	742.3	46.0%
Газрын тосны олборлолт	77.9	599.4	90.9	712.2	12.9	16.6%	112.8	18.8%
Металлын хүдэр олборлолт	630.5	3,685.4	564.6	3,903.8	-66.0	-10.5%	218.4	5.9%
Бусад ашигт малтмал олборлолт	14.1	75.0	9.0	88.4	-5.0	-35.8%	13.5	18.0%
Боловсруулах аж үйлдвэр	253.9	1,641.2	283.6	2,091.2	29.7	11.7%	450.0	27.4%

Эх сурвалж: УСХ

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл **9.8** их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс **1.6 (19.8%)** их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн нийт үйлдвэрлэл **7.1** их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс **1.1 (18.2%)** их наяд төгрөгөөр, үүнээс нүүрс олборлолт **742.3 (46.0%)** тэрбум төгрөг, металлын хүдэр олборлолт **218.4 (5.9%)** тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн. Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлд Уул уурхай, олборлох салбар **71.9%**-ийг эзэлж байна.

II.3. Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн

тэрбум төгрөг

Салбар	2017		2018			Өөрчлөлт			
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII	Гад-дал	(4-2)=?, (4/2)=%	(5-3)=?, (5/3)=%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Нийт дүн	1,500.3	9,708.8	1,383.5	11,374.6	7,878.8	-116.8	-7.8%	1,665.8	17.2%
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	1,098.3	6,717.5	906.5	7,834.4	6,588.3	-191.8	-17.5%	1,116.9	16.6%
Нүүрс олборлолт	234.8	2,046.2	224.5	2,518.7	2,350.7	-10.3	-4.4%	472.6	23.1%
Газрын тос олборлолт	81.7	596.3	88.6	696.4	696.4	7.0	8.5%	100.0	16.8%
Металлын хүдэр олборлолт	767.9	3,999.3	583.8	4,526.4	3,472.2	-184.1	-24.0%	527.1	13.2%
Бусад ашигт малтмал олборлолт	13.9	75.7	9.6	92.9	69.0	-4.3	-31.0%	17.2	22.7%
Боловсруулах аж үйлдвэр	344.4	2,404.4	411.4	2,862.9	1,290.5	67.0	19.5%	458.5	19.1%

Эх сурвалж: УСХ

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн **11.4** их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс **1.7 (17.2%)** их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн **7.8** их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс **1.1 (16.6%)** их наяд төгрөгөөр, үүнээс нүүрс олборлолт **2.5** их наяд төгрөг хүрч өмнөх оны мөн үеэс **472.6 (23.1%)** тэрбум төгрөг, металлын хүдэр олборлолт **4.5** их наяд төгрөг хүрч өмнөх оны мөн үеэс **527.1 (13.2%)** тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүнээс гадаад зах зээлд нийт **7.9 (69.3%)** их наяд төгрөг, уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр **6.5 (57.9%)** их наяд төгрөгийн борлуулалтыг тус тус хийсэн байна.

II.4. Гол нэрийн бүтээгдэхүүний үлдэгдэл

№	Бүтээгдэхүүний төрөл	Хэмжих нэгж	2015	2016	2017	2018	Өөрчлөлт			
			I-VIII	I-VIII	I-VIII	I-VIII	(6-4)=?, (6/4)=%	(6-5)=?, (6/5)=%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Нүүрс	мян.тн	7,358.3	3,912.0	8,377.5	4,281.1	369.1	9.4%	-4,096.4	-48.9%
2	Катодын зэс, 99%	тн	1,687.3	3,928.8	1,307.3	1,500.4	-2,428.4	-61.8%	193.1	14.8%

Эх сурвалж: УСХ

II.5. Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчид, дэд салбараар

Бүтээгдэхүүний төрөл	2015	2016	2017	2018	Өөрчлөлт			
	I-VIII	I-VIII	I-VIII	I-VIII	(5-3)=?, (5/3)=%	(5-4)=?, (5/4)=%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Нийт дүн	64,677	65,974	67,067	72,304	6,330	9.6%	5,237	7.8%

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	25,510	24,687	24,210	24,696	9	0.0%	486	2.0%
<i>Нүүрс олборлолт</i>	8,633	7,384	7,489	8,091	707	9.6%	602	8.0%
<i>Газрын тос олборлолт</i>	1,524	1,669	1,754	1,585	-84	-5.0%	-169	-9.6%
<i>Металлын хүдэр олборлолт</i>	13,852	13,651	13,069	13,160	-491	-3.6%	91	0.7%
<i>Бусад ашигт малтмал олборлолт</i>	1,501	1,983	1,898	1,860	-123	-6.2%	-38	-2.0%
Боловсруулах аж үйлдвэр	26,075	26,876	28,737	31,096	4,220	15.7%	2,359	8.2%
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	13,092	14,411	14,120	16,512	2,101	14.6%	2,392	16.9%

Эх сурвалж: ҮСХ

III. ГАДААД ХУДАЛДАА

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт **8,473.3** сая ам.долларт хүрч өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс **1,616.7 (23.6%)** сая ам.доллараар өссөн байна. Экспорт импортоос давамгайлж экспорт, импортын зөрүү **869.2** сая ам.доллараар эерэг гарсан байна.

III.1. Экспорт

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар экспорт **4,671.2** сая ам.долларт хүрч өнгөрсөн оны мөн үеэс **568.9 (13.9%)** сая ам.доллараар өссөн байна.

Төмрийн хүдэр, чулуун нүүрс, зэсийн баяжмал, цайрын баяжмал, жонш, молибдений баяжмал, боловсруулаагүй нефть зэрэг уул уурхайн бүтээгдэхүүн нь эрдэс бүтээгдэхүүний экспортын **98.6%** буюу нийт экспортын **84.1%**-ийг эзлэж байна. Боловсруулаагүй нефть, төмрийн хүдэр болон цайрын баяжмалыг **100%**, зэсийн баяжмалын **99.5%**, чулуун нүүрсний **99.0%**-ийг БНХАУ-д; жоншны **55.4%**-ийг БНХАУ-д, **44.4%**-ийг ОХУ-д; боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтыг **100%** Их Британи улсад тус тус экспортолсон байна.

III.2. Импорт

2018 оны эхний 8 сарын байдлаар импорт **3,802.0** сая ам.долларын бараа, түүхий эд импортолсон нь өнгөрсөн оны мөн үеэс **1,047.8 (38.0%)** сая ам.доллараар өссөн байна.

Импортээр нийлүүлэгдсэн барааны нийт дүнд машин механик тоног төхөөрөмж ба эд анги, цахилгаан хэрэгсэл, тэдгээрийн сэлбэг **784.0 (20.6%)** сая ам.доллар, эрдэс бүтээгдэхүүн **853.8 (22.5%)** сая ам.доллар, үүний дотор нефтийн бүтээгдэхүүн **709.8 (83.1%)** сая ам.доллар, авто агаарын тээврийн хэрэгсэл тэдгээрийн эд анги **606.4 (15.9%)** сая ам.доллар, үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн **372.6 (9.8%)** сая ам.доллар, химийн болон түүнтэй холбоотой үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн **240.9 (6.3%)** сая ам.долларын бүтээгдэхүүнийг тус тус импортолсон байна.

Эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2017 I-VIII		2018 I-VIII		Өөрчлөлт	
			Тоо хэмжээ	Үнийн дүн	Тоо хэмжээ	Үнийн дүн	Тоо хэмжээнд	Хувь
1	Жонш	мян.тн/сая \$	190.9	48.3	289.1	97.0	98.2	51.4%
2	Төмрийн хүдэр, баяжмал	мян.тн/сая \$	3,809.8	205.5	4,591.4	210.3	781.6	20.5%
3	Зэсийн хүдэр, баяжмал	мян.тн/сая \$	980.5	1,032.2	959.5	1,328.2	-21.0	-2.1%
4	Хар тугалганы хүдэр, баяжмал	мян.тн/сая \$	11.1	28.2	12.4	31.8	1,238.1	11.1%
5	Цайрын хүдэр, баяжмал	мян.тн/сая \$	81.1	118.8	81.2	138.5	0.2	0.2%
6	Гянтболдын хүдэр, баяжмал	тн/сая \$	527.8	3.8	375.8	4.3	-152.0	-28.8%
7	Молибдений хүдэр, баяжмал	тн/сая \$	4,219.6	23.3	3,946.4	31.7	-273.2	-6.5%
8	Чулуун нүүрс	сая тн/сая \$	23.2	1,569.9	23.5	1,837.0	0.2	1.0%
9	Боловсруулаагүй нефть	мян.бар/сая \$	5,064.4	244.7	4,388.3	287.0	-676.1	-13.3%
10	Боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алт	тн/сая \$	8.4	341.5	3.4	144.5	-5.0	-59.2%

Эх сурвалж: ГЕГ